

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Håkan Andersson
08-563 088 90
Hakan.andersson@uk-ambetet.se

Datum/ löpnummer 2014-02-25 2014/ 2

Universitetskanslersämbetets effektivitetsanalyser är en av formerna för att löpande redovisa resultaten av granskningarna av hur effektivt verksamheten bedrivs vid universitet och högskolor. Syftet med analyserna är att ge olika perspektiv på företeelser och förhållanden som är relevanta för hur resurserna utnyttjas och därigenom ge regeringen och andra aktörer underlag att diskutera eller agera utifrån.

Att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter

Som ett led i Universitetskanslersämbetets regeringsuppdrag att utveckla uppföljningen av så kallade inaktiva studenter, det vill säga studenter som inte aktivt deltar i studierna på kurser de är registrerade på, har ämbetet valt att genomföra en fördjupad analys av aktiviteten bland studenter som inte tar några poäng alls inom en kursregistrering. I analysen presenteras också en ny definition av inaktiva studenter och hur uppföljningen av inaktiva studenter kan utvecklas.

En av Universitetskanslersämbetets (UKÄs) uppgifter är att granska hur effektivt verksamheten bedrivs vid universitet och högskolor. Enligt myndighetens regleringsbrev för 2013 och 2014 ska ämbetet inom ramen för uppdraget utveckla uppföljningen av *inaktiva studenter*, enkelt uttryckt studenter som inte aktivt deltar i studierna. I dagsläget finns inte någon nationell statistik över studenters aktivitet, men UKÄ valde som ett första led i att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter att 2013 göra en analys (*Studieaktivitet mätt i högskolepoäng 2013/1*) utifrån det som var möjligt att fånga i nationella register, nämligen studenternas poängproduktion. I analysen utgick ämbetet ifrån om studenterna tagit poäng eller inte inom två terminer på en kursregistrering. Analysen visade att det under 00-talet har varit en svagt ökande andel av kursregistreringarna som inte lett till att studenterna tagit några poäng alls (så kallade nollpoängsresultat), men denna trend bröts höstterminen 2011 då andelen nollpoängsresultat minskade något. Andelen nollpoängsresultat var högst på fristående kurser på distans och lägst på program som lästes på campus. I analysen aviserade ämbetet ett fortsatt utvecklingsarbete i samråd med lärosätena för att på ett mer korrekt sätt fånga studenternas aktivitet.

Syftet med denna analys är att inom arbetet med att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter genomföra en fördjupad analys av kursregistreringar som inte resulterar i några tagna högskolepoäng. Detta sker utifrån den definition av en inaktiv student som UKÄ förordar. Ett ytterligare syfte är att redovisa ämbetets regeringsuppdrag, att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter.

Definition av en inaktiv student

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utgiftsområde 16) skriver regeringen:

”Att en student inte tar några poäng alls är inte nödvändigtvis ett tecken på inaktivitet. Det kan finnas andra förklaringar till detta. Ett exempel är studenter som deltar i en kurs men som sedan inte får godkänt på examinationen. Det kan också vara fråga om studenter som deltar i undervisning men av någon anledning inte deltar i examinationen. Det förekommer dock också att studenter registrerar sig på en kurs utan att

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

sedan aktivt delta. Vilka uppgifter om deltagande i utbildning och prov som universitet och högskolor ska registrera framgår av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor”.

En inaktiv student bör alltså enligt regeringen inte enbart definieras av att den inte tar några poäng inom en kursregistrering utan även av huruvida studenten har deltagit aktivt i studier¹. Regeringen skriver vidare i budgetpropositionen att avräkningen av helårsstudenter mot lärosätenas maximala ersättningsbelopp, det så kallade takbeloppet, endast bör göras för studenter som aktivt deltar i studierna.

För att bättre fånga fenomenet inaktiva studenter har ämbetet, efter diskussion med lärosätesrepresentanter i olika konstellationer, beslutat att följa upp studenternas aktivitet/inaktivitet genom de registreringar som görs i det studieadministrativa systemet Ladok på respektive lärosäte utifrån följande definition:

En student som inte tar några poäng, under aktuell termin samt nästföljande termin, på en specifik kurs som studenten är registrerad på inom ett visst lärosäte och som samtidigt inte uppvisar någon aktivitet inom denna kurs. Aktivitet definieras som (i) godkänt resultat på noll poäng² eller mer, (ii) underkänt resultat på noll poäng eller mer, (iii) godkänd kurs, eller (iv) anmält sent avbrott på kurs.

Ämbetet är dock medvetet om att det med hjälp av denna definition inte helt går att avgöra om en student är aktiv eller inte. En inaktiv student är således enligt denna definition en student som inte lämnar några spår av aktivitet i Ladok. Om studenten är aktiv utanför det som registreras i Ladok har vi inte möjlighet att följa upp idag. Definitionen av en inaktiv student diskuteras ytterligare i det avslutande avsnittet *Utveckling av uppföljningen av inaktiva studenter*.

Uppföljning och avräkning – två sidor av samma mynt?

I budgetpropositionen för 2014 skriver regeringen att det är ”viktigt att lärosätena har interna rutiner för att kontrollera att studenter som inte deltar i utbildningen inte heller ingår i avräkningen mot takbeloppet”. Enligt återrapporteringskraven i lärosätenas regleringsbrev för budgetåret 2014 (samma formulering användes i regleringsbrevet för 2013) ska universitet och högskolor för regeringens uppföljning:

”[...] redovisa antalet helårsstudenter som har varit registrerade på kurser under höstterminen 2013 och som inte har tagit några poäng på dessa under höstterminen 2013 och vårterminen 2014. Utresande utbytesstudenter ska inte ingå i underlaget.”

---

¹ För en mer utförlig genomgång av begreppet inaktiva studenter och regeringens åtgärder i frågan se den ovan nämnda analysen *Studieaktivitet mätt i högskolepoäng 2013/1* från Universitetskanslersämbetet.

² Godkänt resultat på nollpoäng kan exempelvis vara deltagande vid ett obligatoriskt kursmoment som inte ger några högskolepoäng men där deltagande krävs för godkänt resultat.

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

Detta är alltså grunden för den uppföljning av studenter som inte tar poäng inom en kursregistrering som sker för närvarande.

Å andra sidan ska lärosätena enligt regleringsbrevet redovisa antalet helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå för avräkning mot takbeloppet oavsett om studenterna tar poäng eller deltar aktivt i undervisning och prov eller inte, såvida inte studenten själv inom tre veckor efter påbörjad kurs har anmält avbrott på kursen och inte tagit några poäng på något prov. Den modell för uppföljning av inaktiva studenter som UKÄ förordar i denna analys kan ersätta de nuvarande kraven på redovisning av studenter som inte tar poäng i lärosätenas regleringsbrev.

Det är viktigt att göra en distinktion mellan avräkning av helårsstudenter mot takbeloppet och avregistrering av studenter från en kurs. I regleringsbrevet till lärosätena regleras endast hur avräkning mot takbeloppet ska gå till. I våra kontakter med lärosätena har vi dock förstått att denna reglering ibland tolkas som att den även styr avregistrering av studenter från kurser.

Resurstilldelningssystemet

För att förstå diskussionen om studenter som inte deltar i studier är det viktigt att förstå det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet för högre utbildning. Statliga lärosäten, utom Försvvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet, får anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för helårsstudenter och helårsprestationer³. Samma system gäller för stiftelsehögskolorna Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping. Takbeloppet anger hur mycket ersättning varje lärosäte maximalt kan få. All utbildning är indelad i kurser, vilka klassificeras till ett eller flera utbildningsområden. Varje utbildningsområde har sedan ett visst ersättningsbelopp kopplat till sig för helårsstudenter respektive helårsprestationer. Ett lärosätes sammanlagda ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå beräknas sedan utifrån antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom respektive utbildningsområde multiplicerat med det aktuella ersättningsbeloppet, dock begränsat av takbeloppet.

En student som inte tar några poäng på en kurs ger därmed endast ekonomisk ersättning motsvarande kursens poängstorlek mätt i antalet helårsstudenter och inte för helårsprestationer. Enligt anvisningarna i regleringsbrevet före 2008 skulle lärosätena inte avräkna studenter som avbrutit studierna inom tre veckor efter påbörjad kurs och som under den tiden inte blivit godkända på något prov. 2008 ändrades anvisningarna i regleringsbrevet och sedan dess ska lärosätena alltså avräkna helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå mot takbeloppet såvida studenten inte själv anmält avbrott på kursen och inte tagit några poäng på något prov.

---

³ En helårsstudent är en student som är registrerad för heltidsstudier under ett kalenderår (60 högskolepoäng), eller registreringar av flera studenter för mindre utbildningsmängder som tillsammans adderar till 60 högskolepoäng. En helårsprestation är 60 avklarade högskolepoäng.

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

Som beskrevs tidigare så anser regeringen att avräkningen av helårsstudenter mot takbeloppet endast bör göras för studenter som aktivt deltar i studierna. Inaktiva studenter bör alltså inte ingå i avräkningen mot takbeloppet. Eftersom regeringen hade identifierat att detta ändå skedde minskade regeringen lärosätenas takbelopp med sammanlagt 440 miljoner kronor 2013. Indragningen motsvarar hälften av de helårsstudenter höstterminen 2009 som enligt universitets- och högskoleregistret inte motsvarades av några tagna högskolepoäng under läsåret – omräknat till ekonomiska termer med hjälp av avrundade ersättningsbelopp. Att man bara drog in halva beloppet motiverade regeringen med att det inte nödvändigtvis är ett tecken på inaktivitet att en student inte tagit poäng, eftersom det kan finnas andra förklaringar. De indragna medlen återfördes emellertid till sektorn som kvalitetsförstärkning genom höjda ersättningsbelopp för vissa områden.

Analys av gruppen nollpoängare

I denna analys vill vi alltså belysa aktivitet utifrån vilka spår av aktivitet som finns i Ladok för de studenter som inte tagit några poäng. Analysen baseras därmed på data från lärosäten som använder Ladok. Utresande svenska utbytesstudenter ingår inte i analysen. Vidare ingår endast lärosäten som omfattas av det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet eftersom det endast är dessa lärosäten som får ersättning direkt kopplat till antalet redovisade helårsstudenter.

Analysen baseras på data från höstterminerna under perioden 2006-2012. Data från vårterminer ingår inte i analysen på grund av problematik som uppstod i uttag från Ladok för kurser under höstterminer som sträcker sig över till nästa år. För vissa lärosäten finns inte data för hela perioden, bland annat beroende på att vissa lärosäten inte varit anslutna till Ladok under hela perioden eller att de bildades efter 2006⁴. I enlighet med instruktionerna för redovisningen i lärosätenas regleringsbrev av studenter som inte tar poäng ingår inresande studenter i analysen.

I analysen används begreppet *nollpoängare* för hela populationen av studenter som inte tagit några poäng på en kursregistrering. En student kan ha tagit poäng på andra kurser under samma period men ingår likväl i gruppen nollpoängare på grund av nollprestation på den specifika kursen. *Nollpoängsresultat* används för att hänvisa till en kursregistrering där inga poäng tagits. Gruppen *inaktiva studenter* är den delmängd av gruppen nollpoängare som inte visar några spår av aktivitet i Ladok kopplat till en specifik kursregistrering. Gruppen nollpoängare består alltså dels av aktiva nollpoängare som har registrerad aktivitet i Ladok och dels av inaktiva nollpoängare (d.v.s. gruppen inaktiva studenter enligt ämbetets definition) där ingen aktivitet finns registrerad i Ladok.

Andelen inaktiva studenter har varit stabil över tid

Som visades i analysen *Studieaktivitet mätt i högskolepoäng*, där inaktiva studenter definierades utifrån nollpoängsresultat, så har volymen nollpoängare ökat från 2006

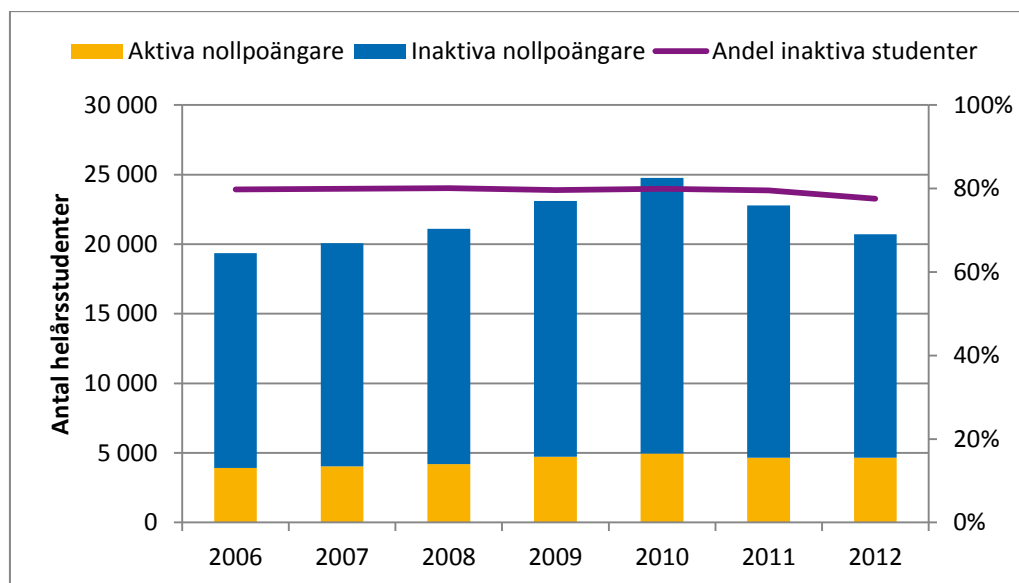
---

⁴ Linnéuniversitetet bildades 2010 genom en sammanslagning av Högskolan i Kalmar och Växjö universitet.

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

för att nå sin topp 2010, vilket framgår av figur 1. Både 2011 och 2012 minskade dock volymen nollpoängare något igen. När vi tittar på andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare totalt sett har den emellertid legat stabilt kring 80 procent under samma period för att 2012 minska något. Även om andelen inaktiva studenter legat stabilt så har den största förändringen i volymen nollpoängare skett inom gruppen inaktiva studenter, vilket illustreras av de blå staplarna i figuren nedan, medan de aktiva nollpoängarna legat ganska stilla (gula staplar).

Figur 1. Staplarna visar volymen nollpoängare mätt i antal helårsstudenter (vänster y-axel) uppdelat på aktiva och inaktiva nollpoängare och lila linje visar andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare (höger y-axel) för perioden 2006-2012.

Ökningen av volymen inaktiva studenter 2006-2010 och den minskning som sedan skedde 2011-2012 följer förändringen i den totala utbildningsvolymen under samma period. Detta diskuteras vidare i nästa avsnitt.

Andelen inaktiva studenter högst på fristående kurser på distans

UKÄ har tidigare visat att andelen nollpoängsresultat är högst på fristående kurser på distans⁵ och lägst på campusförlagda programutbildningar. Ser vi till andelen inaktiva studenter (blå staplar i figuren) av gruppen nollpoängare så utgör de över 90 procent på fristående kurser på distans⁶ medan på campusförlagd programutbildning utgör

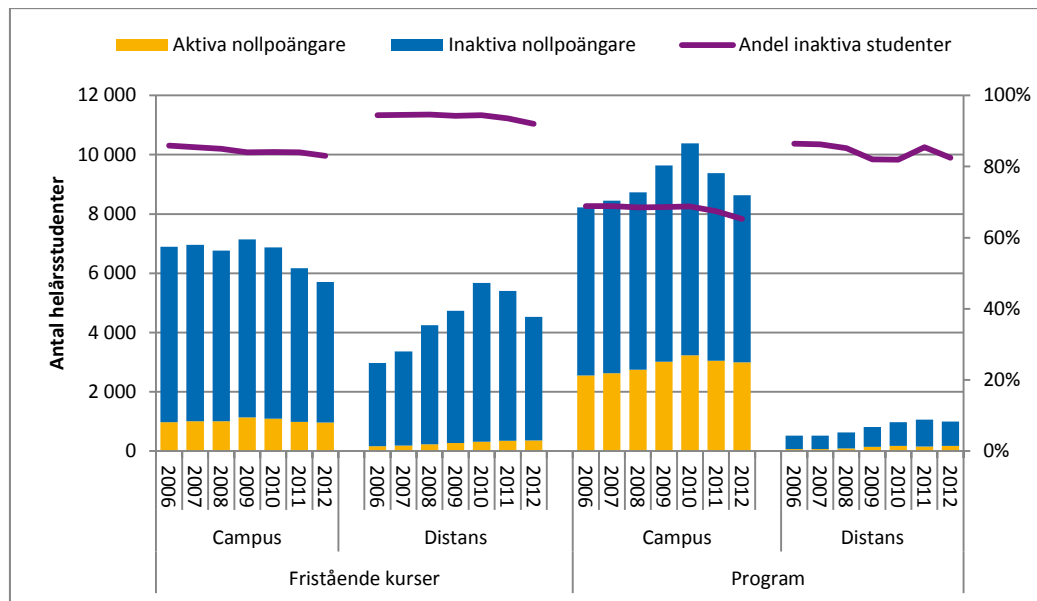
⁵ I statistiken definieras distansutbildning som utbildning där lärare och studenter i huvudsak är åtskilda i tid och/eller i rum. Det är emellertid viktigt att påpeka att gränsen mellan distans- och campusutbildning allt mer suddas ut och detta påpekades även av flera lärosäten under insamlingen av data för denna analys. Distansutbildning kan bestå av nätbaserade kurser helt utan fysiska träffar eller av utbildning där merparten av undervisningen sker på distans men som innehåller inslag av fysiska träffar. Andra förekommande former kan vara en grupp distansstudenter som samlas på annan ort än den där undervisningen sker och följer undervisningen vid ett lärcenter över internet. Föreläsningarna kan dessutom spelas in och ses efteråt för studenter som inte hade möjlighet att delta.

⁶ För ett lärosäte, Luleå tekniska universitet, gick det inte utifrån tillgänglig data att koda kurser som campus- alternativt distansutbildning och är därför exkluderat när denna uppdelning görs. Enstaka

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

andelen inaktiva studenter runt 70 procent av gruppen nollpoängare. På fristående kurser på campus utgör inaktiva studenter drygt 80 procent av nollpoängarna. Inom alla grupperna har en svag nedgång av andelen inaktiva studenter skett i slutet av perioden. I absoluta tal är dock volymen inaktiva studenter något större på campusförlagd utbildning. Detta förklaras bland annat av att campusförlagd utbildning utgör den största delen av den totala utbildningsvolymen.

Figur 2. Staplarna visar volymen nollpoängare mätt i antal helårsstudenter (vänster y-axel) uppdelat på aktiva och inaktiva nollpoängare och lila linje visar andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare (höger y-axel) för perioden 2006-2012. Resultaten visas fördelade på fristående kurser och program samt campus- och distansutbildning.

Det finns flera faktorer som kan ha påverkat att gruppen nollpoängare på fristående kurser på distans framför allt utgörs av inaktiva studenter. Tidigare studier⁷ har bland annat visat att dessa studenter i större utsträckning än andra studentgrupper arbetar vid sidan av studierna, att arbetet i större utsträckning utgör den huvudsakliga inkomstkällan, att de är äldre och oftare har barn. Alla dessa faktorer kan påverka sannolikheten att de registrerar sig på en kurs men sedan inte har möjligheten att genomföra kursen. Många distansstudenter har dessutom redan en tidigare examen och läser troligen oftare än andra grupper en kurs som fortbildning eller vidareutbildning vilket kan innebära lägre incitament att ta några högskolepoäng än om kursen lästes som en del i en examen.

Resultaten visar också, som tidigare nämndes, att även om andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare varit relativt stabil över tid så har volymen inaktiva

---

kursregistreringar, särskilt äldre registreringar samt inresande utbytesstudenter som endast är registrerade på en del av en kurs, gick inte heller att koda utifrån denna uppdelning och är även de exkluderade när uppdelningen campus/distans används.

⁷ Högskoleverket (2011). *Kartläggning av distansverksamhet vid universitet och högskolor*. Rapport 2011:2 R; SCB (2012); *Distansutbildning på högskolan*. Temarapport 2012:6.

Datum
2014-02-25

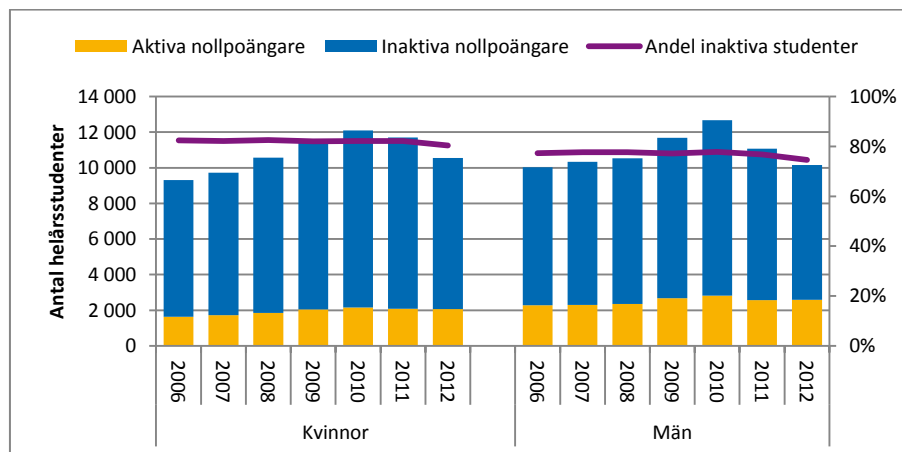
Reg.nr
511-14-14

studenter förändrats. Ökningen av nollpoängare och då framför allt av inaktiva studenter (blå staplar i figur 2) på fristående kurser på distans och för campusbunden programutbildning perioden 2007-2010 sker samtidigt som den totala utbildningsvolymen inom dessa grupper ökade. På samma sätt minskar volymen inaktiva studenter inom båda dessa grupper 2010-2012 när den totala utbildningsvolymen minskar, även om minskningen av campusförlagd programutbildning var liten på totalnivå. Den totala utbildningsvolymen för fristående kurser på campus har stadigt minskat under den aktuella perioden med undantag för en mindre ökning 2009. Denna trend avspeglas även i förändringen i volymen av inaktiva studenter.

Ökningen av den totala utbildningsvolymen förklaras av att regeringen som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd tillfälligt utökade takbeloppen 2010-2011 och minskningen hänger samman med att denna tillfälliga utökning upphörde. Det kan även vara så att studieavgiftsinförandet från och med hösten 2011 för studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz kan ha påverkat minskningen i volymen nollpoängare och således även minskningen av inaktiva studenter. Vi har dock inte haft möjlighet att analysera detta vidare.

Andelen inaktiva studenter relativt lika bland kvinnor och män

Volymen nollpoängare är ungefär lika stor för kvinnorna som för männen. Det innebär att männen är något överrepresenterade bland gruppen nollpoängare då de utgör en lägre andel (cirka 40 procent) av den totala utbildningsvolymen. Ser vi till andelen inaktiva studenter så ligger kvinnorna strax över 80 procent medan männen ligger strax under 80 procent. För båda könen sker en svag nedgång i andelen inaktiva studenter 2012 till 75 procent för männen och 80 procent för kvinnorna.

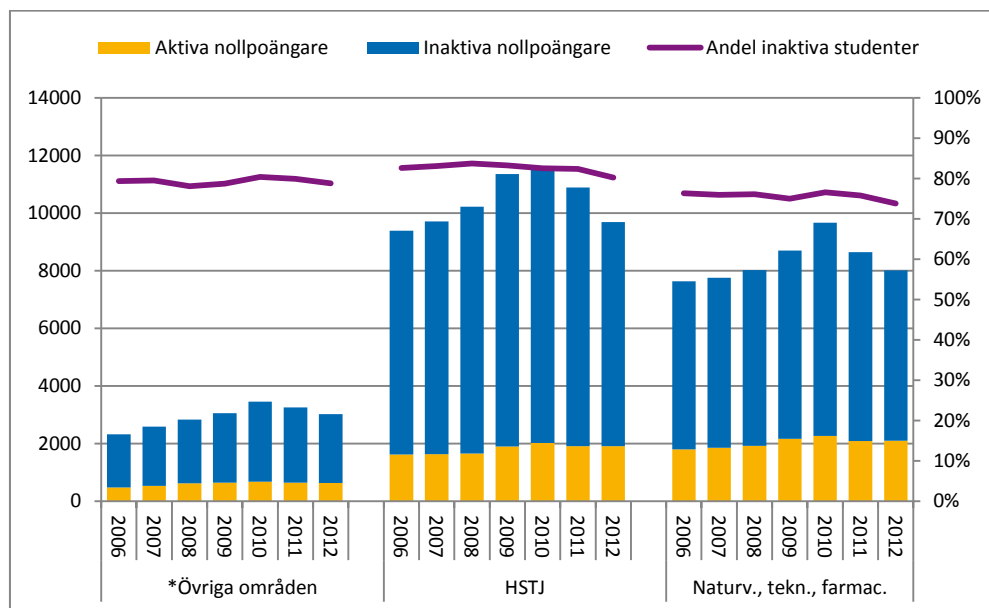
Figur 3. Staplarna visar volymen nollpoängare mätt i antal helårsstudenter (vänster y-axel) uppdelat på aktiva och inaktiva nollpoängare och lila linje visar andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare (höger y-axel) för perioden 2006-2012. Resultaten visas fördelade på kön.

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

Andelen inaktiva studenter högst inom utbildningsområden med lägst ersättning

I figuren nedan presenteras volymen nollpoängare respektive andelen inaktiva studenter per grupper av utbildningsområden som ger samma ersättning. Då de utbildningsområden som inte inkluderas i de två stora blocken utgör en relativt liten del av den totala volymen nollpoängare presenteras de tillsammans även om deras ersättningsnivåer skiljer sig åt. Humanistiskt, samhällsvetenskapligt, teologiskt och juridiskt utbildningsområde (HSTJ) utgör den största volymen av nollpoängarna (47 procent höstterminen 2012) följt av naturvetenskapligt, tekniskt och farmaceutiskt utbildningsområde (39 procent). Andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare var 80 procent 2012 inom ersättningsgruppen HSTJ vilket var något högre än inom de andra två grupperna. Volymen inaktiva studenter var som störst 2010 men minskade 2010-2012 med cirka 20 procent inom de två stora ersättningsgrupperna. I gruppen övriga områden var minskningen under samma period något mindre, med 14 procent.

Figur 4. Staplarna visar volymen nollpoängare mätt i antal helårsstudenter (vänster y-axel) uppdelat på aktiva och inaktiva nollpoängare och lila linje visar andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare (höger y-axel) för perioden 2006-2012. Resultaten visas fördelade på ersättningsgrupper.

*Kategorin Övriga områden utgörs av utbildningsområdena dans, design, idrott, konst, media, medicinskt, musik, odontologiskt, opera, teater, undervisning, vård och övrigt

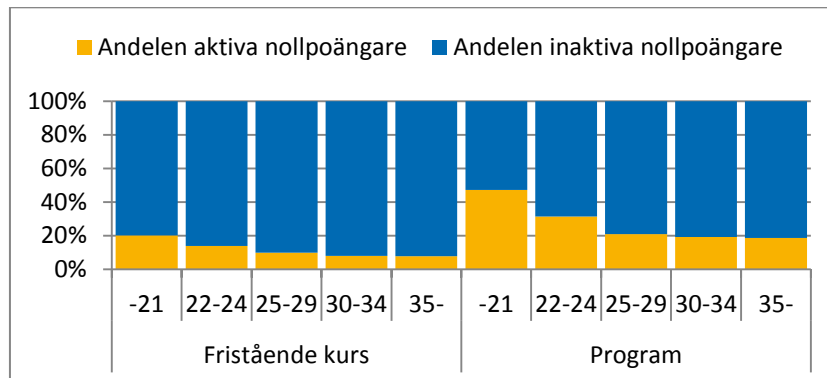

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

Inom äldre studentgrupper är andelen inaktiva studenter högre

Som visades tidigare är andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare högre på fristående kurser än på program. Av figuren nedan framgår även att andelen inaktiva studenter är högre i äldre åldersgrupper. Detta förklaras inte av att äldre studenter i större utsträckning läser på fristående kurser då sambandet även gäller på program.

Figur 5. Staplarna visar andelen aktiva och inaktiva nollpoängare för perioden 2006-2012 fördelat per åldersgrupp.

Andelen inaktiva studenter per lärosäte

Som väntat är volymen nollpoängare mätt i antalet helårsstudenter störst på de största lärosätena. Om man bara ser till hur stor andel av dessa som också är inaktiva, ligger de flesta lärosätena mellan 70 och 86 procent⁸. Lägst ligger Chalmers tekniska högskola som har en hög andel programbunden utbildning där andelen inaktiva studenter, som visades tidigare, är lägre.

Regeringen anser alltså att avräkningen av helårsstudenter mot takbeloppet endast bör göras för studenter som aktivt deltar i studierna. Det är därför viktigt att i sammanhanget påpeka att lärosätena endast kan avräkna inaktiva studenter så länge lärosätena befinner sig inom sitt takbelopp. Perioden 2010-2012 var det 19 av de 26 lärosätena i tabell 1 som minst två av åren hade en överproduktion i förhållande till takbeloppet. Det innebär att de inte kunde avräkna hela volymen av helårsstudenter. I volymen helårsstudenter ligger då även studenter utan spår av aktivitet, enligt ämbetets definition av inaktiva studenter.

⁸ Lärosäten som har en volym nollpoängare på under 100 helårsstudenter per hösttermin redovisas inte i tabellen. Dessa lärosäten är Dans- och cirkushögskolan, Konstfack, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Gymnastik- och idrottshögskolan och Stockholms dramatiska högskola.

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

Tabell 1. Volymen nollpoängare mätt i antalet helårsstudenter och andelen inaktiva studenter fördelet per lärosäte för perioden 2010-2012.

Lärosäte	2010		2011		2012	
	HST nollpoängare	Andel Inaktiva	HST nollpoängare	Andel Inaktiva	HST nollpoängare	Andel Inaktiva
Uppsala universitet	1870	84%	1908	85%	1719	82%
Lunds universitet	1953	76%	1820	75%	1733	75%
Göteborgs universitet	1898	79%	1765	80%	1617	76%
Stockholms universitet	2800	86%	2499	86%	2661	86%
Umeå universitet	1427	81%	1262	80%	1167	78%
Linköpings universitet	1305	77%	1080	72%	1010	73%
Karolinska institutet	203	79%	192	82%	199	75%
Kungl. Tekniska högskolan Chalmers tekniska högskola	1232 710	77% 64%	932 632	74% 63%	858 613	69% 63%
Luleå tekniska universitet	610	79%	645	82%	734	80%
Karlstads universitet	674	70%	670	75%	592	72%
Linnéuniversitetet	1359	86%	1216	84%	1034	81%
Örebro universitet	649	78%	597	76%	437	74%
Mittuniversitetet	869	82%	650	81%	576	79%
Blekinge tekniska högskola	358	83%	334	83%	268	85%
Högskolan i Borås	455	82%	466	82%	342	77%
Högskolan Dalarna	845	85%	741	81%	573	70%
Högskolan i Gävle	637	80%	633	83%	558	82%
Högskolan i Halmstad	363	75%	389	78%	273	67%
Högskolan i Jönköping	874	77%	779	75%	636	70%
Högskolan Kristianstad	422	87%	409	87%	317	84%
Högskolan i Skövde	449	77%	489	82%	473	79%
Högskolan Väst	462	73%	452	72%	482	69%
Malmö högskola	1029	82%	1013	79%	907	81%
Mälardalens högskola	602	84%	591	85%	468	83%
Södertörns högskola	681	80%	538	79%	376	79%

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

Utveckling av uppföljningen av inaktiva studenter

Denna analys genomförs som ett led i Universitetskanslersämbetets uppdrag att utveckla uppföljningen av *inaktiva studenter*. Analysen hade två syften. Dels en fördjupad analys av inaktiva studenter utifrån en ny definition och dels att redovisa UKÅs regeringsuppdrag, att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter.

En slutsats man kan dra utifrån analysen är att fenomenet inaktiva studenter inte är isolerat till något specifikt område eller någon specifik grupp av studenter. Ser vi till volymen inaktiva studenter så är den relativt jämnt fördelad mellan fristående kurser på campus och distans samt campusförlagd programutbildning. Andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare var emellertid högre på fristående kurser på distans och lägre på campusförlagd programutbildning. Det vill säga, studenter som inte tar några poäng inom fristående kurser på distans är till största delen studenter som inte är aktiva inom kursen medan studenter som inte tar några poäng inom campusförlagd programutbildning i större utsträckning deltar i prov och andra obligatoriska moment.

Andelen inaktiva studenter var också relativt lika mellan de olika utbildningsområdena. Även mellan lärosätena var skillnader i andelen inaktiva studenter inte så stora. Resultaten visar att företeelsen med inaktiva studenter med all säkerhet behöver mötas med olika åtgärder för att hantera detta inom olika områden och kurs typer. Det är även viktigt att påpeka att inaktiva studenter inte är en företeelse som kan förväntas försvinna. Det nuvarande högskolesystemet är ett flexibelt system där studenternas syfte med studierna kan variera stort och där vissa studenter kan välja att studera utan att ta poäng eller visa annan form av kursrelaterad aktivitet. Systemet är uppbyggt så att full ersättning utgår endast för studenter som tar sina poäng. För studenter som inte tar några poäng utgår endast den ena delen av ersättningen. Vi måste också vara medvetna om att definitionen inte fångar all kursrelaterad aktivitet som exempelvis deltagande vid föreläsningar eller egna studier.

Förslag till ändring i lärosätenas regleringsbrev

Utgångspunkten i analysen är att uppföljningen av studenter som inte deltar aktivt i studierna inte enbart ska baseras på om studenterna tar några högskolepoäng på en specifik kursregistrering eller ej. En inaktiv student är en student som inte aktivt deltar i studierna genom att dels inte ta några högskolepoäng på en specifik kursregistrering och samtidigt inte uppvisar något aktivt deltagande i studier. Detta innebär att en student endast är inaktiv eller aktiv i förhållande till en specifik kursregistrering. Det innebär även att definitionen av aktivitet baseras på den information som lärosätena ska föra in i studieregistret enligt förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

I förordningen om redovisning av studier (2 kap. 3 § 6) anges att det för varje student ska dokumenteras uppgifter om deltagande i utbildning och prov. I ämbetets kontakt med lärosätena har det framgått att det till största delen är deltagande i prov (exempelvis tentamen, laborationer, obligatoriska seminarier och föreläsningar etc.) som registreras i Ladok och inte deltagande i normal undervisning. Det vore idag inte

Datum
2014-02-25

Reg.nr
511-14-14

kostnadseffektivt eller rimligt för lärosätena att registrera allt deltagande i utbildning såsom närvaro på föreläsningar. Dels skulle den administrativa bördan bli orimligt stor och dels vill inte studenterna alltid att deras deltagande ska registreras. Slutsatsen blir alltså att en inaktiv student bör definieras utifrån deltagande i obligatoriska poänggivande moment (vilket även inkluderar nollpoängsmoment).

Det är emellertid viktigt att betona att utifrån regeringens perspektiv enligt budgetpropositionen för 2014, där en student även ses som aktiv om studenten enbart deltar vid föreläsningar men inte i prov, så kommer den föreslagna definitionen att överskatta volymen inaktiva studenter. Det finns, som vi tidigare nämnt, aktivitet som inte fångas med den föreslagna modellen.

Det är UKÄs uppfattning att uppföljningen av inaktiva studenter enligt den nya definitionen med fokus på registrerad kursaktivitet på poänggivande moment kommer innebära att incitamenten för lärosätena att bli ännu bättre på att fortlöpande fånga upp den aktivitet som studenterna visar kommer att öka. Även efter att uppföljningsmodellen är etablerad kommer ämbetet att fortsätta utvecklingsarbetet med att följa upp och fånga studenters aktivitet tillsammans med lärosätena.

Modellen i lärosätenas regleringsbrev för återrapportering av studenter som inte tar poäng bör enligt UKÄ ändras till den definition som föreslagits i denna analys. Dock bör uppföljningen ge bilden av studenternas aktivitet för ett helt läsår, det vill säga höst- och vårtermin. Att enbart följa upp hösttermin kan innebära att systemskillnader, som att flera registreringar sker på hösten, kan ge en felaktig bild. Eftersom registreringarna bör följas upp följande termin och täcka ett helt läsår bör uppföljningsperioden omfatta från och med hösten ett givet år till och med nästkommande höst.